

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 สังกัดกรมสามัญศึกษา และกองการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. คัดเอาเฉพาะจังหวัดที่มีโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกองการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. นำรายชื่อจังหวัดดังกล่าวมาจัดกลุ่มตามเขตการศึกษา แล้วจับฉลากรายชื่อจังหวัดในแต่ละเขตการศึกษามาเขตละ 1 จังหวัด ได้ดังนี้ คือ ในเขตการศึกษา 9 10 และ 11 ได้แก่จังหวัด สกลนคร อุบลราชธานี และ นครราชสีมา ตามลำดับ
3. ในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนประจำจังหวัด โรงเรียนประจำอำเภอ และโรงเรียนราษฎร์
4. ในโรงเรียนแต่ละประเภท นำรายชื่อมาจับฉลาก ให้ได้ครบทั้ง 3 ประเภท
5. แต่ละโรงเรียนสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นจำนวนใกล้เคียงกัน โดยสุ่มห้องเรียนให้กระจายตามแผนการเรียนของนักเรียน ซึ่งสามารถเขียนตารางรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่าง จำแนก เพศ ระดับชั้น และ แหล่งที่มา

จังหวัดที่สุ่มได้	ประเภทโรงเรียน	รายชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน			
			ม.3		ม.6	
			ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
จังหวัดสกลนคร เขตการศึกษา 9	ร.ร.ประจำจังหวัด	สกลราชวิทยานุกูล	65	82	58	58
	ร.ร.ประจำอำเภอ	สว่างศึกษา	56	28	40	33
	ร.ร.ราษฎร์	เรนด็โยแซฟ	33	48	27	35
อุบลราชธานี เขตการศึกษา 10	ร.ร.ประจำจังหวัด	เบญจมหาราช	65	-	58	-
		นารีนุกูล	-	77	-	78
	ร.ร.ประจำอำเภอ	อำนาจเจริญ	73	25	46	34
	ร.ร.ราษฎร์	มหาชนะวิทยา	35	13	34	36
นครราชสีมา เขตการศึกษา 11	ร.ร.ประจำจังหวัด	ราชสีมาวิทยาลัย	66	-	72	-
		สุนารี	-	74	-	70
	ร.ร.ประจำอำเภอ	บัวใหญ่	49	35	51	34
	ร.ร.ราษฎร์	อัสสัมชัญราชสีมา	48	-	28	-
		มารีย์วิทยา	-	30	-	36
รวมจำนวนนักเรียน			490	412	414	414
			902		828	

โดยมี จำนวนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัด	823	คน
จำนวนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลประจำอำเภอ	504	คน
จำนวนนักเรียนโรงเรียนราษฎร์	403	คน
รวมจำนวนนักเรียน	1,730	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นร่วมกับคณะ คือ นางสาวจิตติมา รักษาค นางสาวนิภา วัฒนเวทิน นางสาวรัชนิการอด มณีพงษ์ และ นายชมาธร พันธุมโพธิ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และสมรรถนะทางการเรียนของนักเรียน สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยทั่วไปของนักเรียน
- ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาของนักเรียน เพื่อทราบระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดา
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ ซึ่งประกอบด้วยรายชื่ออาชีพต่าง ๆ แบ่งเป็น 7 ประเภทโดยการปรับจากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ ของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียน เลือกและจัดอันดับอาชีพตามความสนใจของนักเรียนจากสนใจมากไปหาสนใจน้อย 3 อันดับ และให้บอกเหตุผลที่นักเรียนสนใจในอาชีพนั้น ๆ พร้อมทั้งให้บอกถึงลักษณะงานของอาชีพอันดับแรก ที่นักเรียนสนใจเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจอาชีพที่นักเรียนสนใจหรือไม่

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ มีดังนี้

1. สร้างคำถามปลายเปิด ให้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนวัดคณาจักร และโรงเรียนอัครดิศดรุณี จำนวน 529 คน ตอบโดยถามว่า นักเรียนสนใจในอาชีพอะไรบ้าง เรียงลำดับจากอาชีพที่สนใจมากที่สุดไปหาน้อยตามลำดับ จำนวน 5 อาชีพ พร้อมทั้งให้อธิบายเหตุผลและลักษณะงานอาชีพที่นักเรียนในใจทั้ง 5 อันดับ
2. นำข้อมูลที่ได้มาคัดเลือกเอา เฉพาะข้อมูลที่นักเรียนตอบลักษณะอาชีพได้ตรงกับอาชีพที่นักเรียนระบุ
3. นำข้อมูลที่ผ่านการคัดเลือกมาแจกแจงความถี่ของอาชีพที่นักเรียนสนใจ เอาเฉพาะอาชีพที่มีความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป รวบรวมเป็นรายชื่ออาชีพที่นักเรียนสนใจ จัดประเภทของอาชีพโดยปรับจากเกณฑ์การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ ของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2512 และเพิ่มเติมรายชื่ออาชีพบางอาชีพให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละภาค
4. ตรวจสอบเหตุผลที่นักเรียนตอบ คือเอาข้อความ เหตุผลที่มีความหมายเหมือนกัน มารวมกัน แล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์โดยอาศัยทฤษฎีการเลือกอาชีพ แนวคิด และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อความเหตุผลที่สมบูรณ์ชัดเจน ลงในแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามความสนใจในอาชีพที่สร้างขึ้นนี้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส รองศาสตราจารย์ รัชรี ทรัพย์มี แห่งภาคจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการตรวจสอบด้านเนื้อหา ถ้อยคำ รูปแบบ ตลอดจนการจัดประเภทอาชีพ ตามเกณฑ์ที่ได้ระบุไว้ นำแบบสอบถามนี้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบที่จะนำไปทดลองใช้

การทดลองใช้เครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีพฤฒา จำนวน 50 คน โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนสายปัญญา โรงเรียนละ 25 คน ตอบโดยให้นักเรียนเลือกอาชีพที่นักเรียนสนใจมา 5 อันดับ เรียงจากอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุดไปหาน้อย และอธิบายลักษณะอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับหนึ่ง ให้เหตุผลอาชีพที่นักเรียนสนใจทั้ง 5 อันดับ การนำทดลองใช้กับนักเรียนเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาถ้อยคำที่ใช้ และความชัดเจนของคำแนะนำในการใช้แบบสอบถามว่านักเรียนเข้าใจหรือไม่

2. นำมาปรับปรุงแก้ไข อีกครั้งหนึ่ง จึงจัดพิมพ์ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

1. แจกแบบสอบถามให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คนละ 1 ชุด
2. อธิบายวัตถุประสงค์ของการทำแบบสอบถาม และประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ และตั้งใจทำแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยอ่านคำสั่งและคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามให้นักเรียนฟัง โดยให้นักเรียนอ่านไปด้วย หากไม่เข้าใจเปิดโอกาสให้ถามได้ ก่อนลงมือทำ
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และ 2 ยกเว้นข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยเก็บเองจากฝ่ายทะเบียนของโรงเรียน และรายได้ของบิดามารดา ผู้วิจัยเก็บเอง

จากระเบียบสะสมของนักเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

5. ให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามความสนใจในอาชีพ แล้วตอบอาชีพที่นักเรียนสนใจมากที่สุดไปห้าน้อย 3 อันดับ ลงในช่องที่ระบุไว้

6. ให้นักเรียนอธิบายลักษณะงานอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับ 1. โดยตอบว่างานที่ต้องทำในอาชีพนั้น ทำงานเกี่ยวกับอะไร ต้องใช้ความรู้ ความสามารถด้านไหน

7. ให้นักเรียนระบุเหตุผลในการเลือกอาชีพที่นักเรียนสนใจทั้ง 3 อันดับ ที่ได้เลือกไว้แล้ว โดยพิจารณาเหตุผลในแบบสอบถามที่มีอยู่ 26 ข้อความ ว่าตรงกับเหตุผลของนักเรียนหรือไม่ ถ้าตรงให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับข้อความเหตุผล และตรงกับช่องอันดับอาชีพที่นักเรียนสนใจ ได้อาชีพละไม่เกิน 3 เหตุผล ถ้าเหตุผลที่นักเรียนคิดไว้ ไม่ตรงกับข้อความเหตุผลที่ระบุไว้ในแบบสอบถามนี้ ให้นักเรียนเขียนข้อความเหตุผลของตนลงในช่องว่างที่เว้นไว้ในข้อ 27

วิธีจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้มา คัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด โดยเน้นเรื่องอาชีพที่นักเรียนเลือก เป็นสำคัญ จากนั้นจึงแยกแบบสอบถามที่นักเรียนระบุอาชีพ และระดับการศึกษาของนักเรียนออกจากกันเป็น 2 ชุด

2. แต่ละชุด นำข้อมูลมาแจกแจงตามความถี่ของอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับ 1 2 และ 3 โดยแยกตามตัวแปร ดังนี้

- 2.1 เพศชายและหญิง
- 2.2 อาชีพของบิดา
- 2.3 อาชีพของมารดา
- 2.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
- 2.5 ระดับรายได้ของบิดามารดา
- 2.6 ระดับสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2.7 เหตุผลของความสนใจในอาชีพ

3. เฉพาะความสนใจในอาชีพ อันดับ 1 ตรวจสอบคำตอบของลักษณะงานที่ทำ และความรู้ ความสามารถในการทำงาน โดยใช้เกณฑ์จากหนังสือการจัดมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงาน (กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย 2512) ถ้าตอบไม่ตรงกับลักษณะงานให้คะแนน 0 ตอบถูกหนึ่งลักษณะให้ 1 คะแนน ตอบสมบูรณ์มากกว่าหนึ่งลักษณะขึ้นไป ให้ 2 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ หาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สนใจในอาชีพ แต่ละอันดับ โดยจำแนกตามตัวแปร ดังนี้

1. เพศ
2. อาชีพของบิดา
3. อาชีพของมารดา
4. ระดับการศึกษาของบิดามารดา
5. ระดับรายได้ของบิดามารดา
6. ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
7. เหตุผลของความสนใจในอาชีพ

และหาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนชายและหญิง จำแนกตามระดับการตอบความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำ และความรู้ ความสามารถ ของอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็นอันดับ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย